

Ruoka-alan luontotyötä ja ravinnekiertoja edistettävä kannustein ja käytännön keinoin

Luonnon hyvinvointi on elintarvikealalle elinehto, sillä ala on täysin riippuvainen luonnon kantokyvystä ja sen tuottamista raaka-aineista. Yhteys luontoon on läheisempi kuin monilla muilla toimialoilla – ilman elinvoimaisia ekosysteemejä ei ole kestävää ruokajärjestelmää.

Elintarviketeollisuus on ottanut aktiivisen roolin luonnon monimuotoisuuden turvaamisessa. Lukuisat suomalaiset ruokia ja juomia valmistavat yritykset tekevät jo pitkäjänteistä luontotyötä. Ala on julkaissut luontokäsikirjan, joka auttaa yrityksiä huomioimaan monimuotoisuuden osana liiketoimintansa kehittämistä ja esittelee parhaita käytäntöjä jo tehdystä luontotyöstä.

Elintarviketeollisuusliiton keväällä 2026 asettaman tavoitteen mukaan suomalainen elintarviketeollisuus on osaltaan pysäyttänyt luontokadon etene-
misen vuoteen 2040 mennessä. Sen jälkeen alan toiminta kokonaisuudessaan vahvistaa luonnon monimuotoisuutta. Tavoitteet on nivottu yhteen Kansallisen ruokastrategian kanssa.

Luontovaikutuksia syntyy ruuantuotannon arvoketjun kaikissa vaiheissa. Elintarviketeollisuuden yritykset voivat vaikuttaa ruokajärjestelmän muutoksiin oman toimintansa ja arvoketjunsä kautta. Toimet voivat liittyä esimerkiksi tuotesuunnitteluun, liiketoiminnan kehittämiseen, toimitusketjuihin, hankintoihin, tuotantoprosessien resurssitehokkuuteen tai luontohankkeiden toteuttamiseen.

Myös raaka-aineiden hankinnasta ja maataloustuotannosta syntyy merkittäviä luontovaikutuksia. Tuotantotapoihin vaikuttaminen ja niiden kehittäminen yhdessä alkutuotannon toimijoiden kanssa on tärkeä keino ruoka-alan luontotyön edistämisessä.

Maatalouden ravinnepäästöjen vähentämisen lähtökohta on, että ravinteet pidetään tuotantokierrossa ja pellossa sen sijaan, että ne huuhtoutuvat vesistöihin. Ravinnepäästöjen vähentäminen vahvistaa maaperän kasvukuntoa, tehostaa ravinteiden käyttöä ja tukee samalla luonnon monimuotoisuutta.

Luontotyö ja ravinnekierrot edistyvät, kun

- Yrityksiltä edellytetyt luontotoimet perustuvat vapaaehtoisuuteen, jolloin toimet on mahdollista suhteuttaa kuhunkin tarpeeseen parhaiten sopivaksi. Uusi kansallinen sääntely sitä vastoin kasvattaisi hallinnollista taakkaa ja yritysten kustannuksia ilman varmuutta paremmasta lopputuloksesta.
- Luonnonarvomarkkinoita kehitetään vapaaehtoisuuden ja olemassa olevien mahdollisuuksien pohjalta, jotta markkina saadaan toimivaksi. Tarvitaan lisää kokemuksia ja hyviä käytänteitä luonnonsuojelulain mahdollistamasta vapaaehtoisesta ekologisesta kompensaatiosta ja vapaaehtoisesta luontotyöstä.
- Verotus kannustaa yrityksiä omaehtoiisiin ilmasto- ja luontotoimiin. Elinkeinotoiminnasta aiheutuvien ilmasto- ja ympäristövaikutusten estämiseksi tai rajoittamiseksi käytetyt menot pitää määritellä selkeästi vähennyskelpoisiksi yritysverotuksessa. Se kannustaisi yrityksiä investoimaan vapaaehtoiseen luontotyöhön, pilotointeihin sekä muihin vaikuttaviin ilmasto- ja luontotoimiin.

- Maatalouden ravinnepäästöjen vähentämiseksi kiinnitetään yhä enemmän huomiota maatilatilakohtaisiin ratkaisuihin, kuten ravinnekierron edistämiseen ja maan kasvukunnon parantamiseen. Nämä tarpeet pitää ottaa huomioon seuraavan EU-ohjelmakauden maataloustukien valmistelussa ja toimeenpanossa.
- Kierrätyslannoitteiden käyttöä vauhditetaan selkeillä ja yhdenmukaisilla EU-säännöillä. Ennakoitava sääntely tukee ravinteiden tehokasta kiertoa, uusia ratkaisuja ja niiden käyttöönottoa edellyttäviä investointeja.
- Lisätään TKI-rahoitusta kierrätyslannoitteiden kehitystyöhön muun muassa lannoitteiden turvallisuuden, laadun ja jäljitettävyyden vahvistamiseksi. Erityistä huomiota kiinnitetään siihen, että myös puhdistamolietettä olisi mahdollista käyttää turvallisesti ruuantuotannossa.
- Kannustetaan vapaaehtoisin yhteistyöhankkeisiin maatalouden ravinnepäästöjen vähentämiseksi. Esimerkiksi Saaristomerikumppanit -hankkeessa on mukana useita Saaristomeren valuma-alueella toimivia elintarviketeollisuusyrityksiä.

Lisätietoja:

Erityisasiantuntija Mari Raininko, puh. 050 479 5476, mari.raininko@etl.fi

Elintarviketeollisuusliitto ry, www.etl.fi